

VARA GIDS

22-28 NOVEMBER 2008

€ 0,99

*Barack Obama
zat al lang in
The West Wing*

47

AGENT BROMSNOR

**Buurtjournalistiek
wordt steeds blijer**

MEDISCHE JUNKIES

**Grey's anatomy wérkt
(wij weten waarom)**

THOM HOFFMAN MEMOREERT

**Terugkijken naar
Het wassende water**

De (best grote) tragiek achter de grappen van Draadstaal

Dennis van de Ven

INTERVIEW

DENNIS
VAN DE VEN

Schrik

van het onverwachte

Acteur Dennis van de Ven schrijft bijna alle scènes voor Draadstaal, waarbij hij ter inspiratie heen en weer pendelt tussen tragikomische jeugdherinneringen en zijn verwondering en verontwaardiging over de wereld.

Interview MINOU OP DEN VELDE
Fotografie JUSSI PUIKKONEN

Draadstaal

—
zondag
Nederland 3
20:35 uur

‘**T**eveel cabaret leunt op kan-keren en afzeiken. Ik snap wel dat dat verkoopt en dat mensen erom lachen, maar er ontbreekt een soort van bedoeling met het publiek. Of de bedoeling moet zijn dat de cabaretier scheldt, dat zij daarom lachen en dat dat dan humor is? Diep van binnen heb ik natuurlijk wel een missie, een ideaal. We moeten jonge mensen het voer en de energie geven om deze nieuwe eeuw met plezier tegemoet te treden. Ik vind de toon van deze samenleving vrij lelijk. De hedendaagse mens slaagt er goed in zichzelf en vooral anderen dwars te zitten. Maar ik vind het zo dom als ergernis de enige bron is waaruit je put.’

‘**Draadstaal begint meestal** bij ont-roering. Ik heb een grote liefde voor het onbegrip tussen mensen. Wie je ook bent, je denkt dat de randen van jouw bestaan ook de randen van de wereld zijn. Het karakter Fred zegt met grote stelligheid de meest vreselijke dingen, maar het is aan-doenlijk dat hij niet in de gaten heeft dat zijn vrouw intelligenter is dan hij. Fred is ontevreden en zoekt een zondebok. Wij proberen inzichtelijk te maken waarom hij dat doet. We willen de pijn achter de façade van ieder personage laten zien. Fred’s echtgenote Ria kan wel omgaan met Fred’s oprispingen. Tegelijkertijd voel je bij haar: ze doet wel heel gezellig, maar eigen-lijk huilt ze een beetje van binnen. Wat je dan moet spelen is haar gevecht om dat te ontkennen.’

‘**In mijn jeugd** heb ik veel inspiratie opgedaan. Ik ben geboren in Weert en opgegroeid in Swalmen. Mijn ouders waren niet heel gelovig, maar het katholicisme veroorzaakte een vormelijkheid waarbij de vuile was niet werd buiten gehangen. Iedereen laten denken dat het goed met je gaat — ook al is dat niet waar — dat vond ik toen al een vrij eigenaardige constructie.’

‘**Ik kom niet** uit een heel gepolijst gezin. Er is genoeg moeilijk, ingewikkeld of pittig geweest. Maar ik heb geen zware jeugd gehad. Sindsdien kan ik juist de lol van tragiek wel inzien.’

« *Bij ons veroorzaakte het katholicisme een vormelijkheid waarbij de vuile was niet werd buiten gehangen. Iedereen laten denken dat het goed met je gaat — ook al is dat niet waar — dat vond ik toen al een vrij eigenaardige constructie.* »

‘**Wij waren niet** heel rijk. Mijn ouders waren 18 en 19 toen ze hun eerste kind kregen, ze hebben er vier. Mijn oudere broer was een vrij ingewikkelde man die op zijn 13de, 14de al ontspoorde en dat legde een zware last op mijn ouders. Thuis was het vaak..., ehm, hel is een groot woord, maar er was veel chaos en strijd.’

‘**Ik weet nog** dat het Sinterklaas was. We hadden geen geld om het te vieren. Dus ons was eerder dan andere kinderen verteld dat de goede man niet bestond. Maar we hadden wel een poetsvrouw, en zij vroeg mij: als je nou wel Sinterklaas zou vieren, wat zou je dan willen hebben? Dus ik voelde wel aan dat zij iets van plan was. Op die bewuste avond waren de gordijnen dicht en was er nogal ruzie in huize Van de Ven. Op het hoogtepunt — qua decibellen dan — ging de bel. Dus het geschreeuw stopte, mijn vader liep naar de deur, deed hem open en daar stond een jutezak met cadeautjes. Mijn vader is een trotse man en ik weet nog dat hij niet zozeer geraakt was door het feit dat ons dat cadeau werd gedaan maar eerder door het feit dat hij dat

zélf niet had georganiseerd. Je wist dat de mensen die die zak daar hadden neergezet in de buurt zijn en op bezoek kwamen. En je wist ook dat ze op het moment dat ze die zak daar neerzetten al het geschreeuw hadden gehoord. En

inderdaad – twee minuten later was het dingdong en kwamen die mensen binnen en gingen we gezellig doen. Ik weet dat ik dat toen zeer opmerkelijk vond. Mooi weer spelen terwijl het toch echt stormt, dat is zeer intrigerend.’

‘**Snackbar Paradijs** in *Draadstaal*, dat is een surrealistische omgeving die ik goed ken uit mijn jeugd. Een briljante setting voor comedy. Toen ik dertien was begonnen mijn ouders een snackbar. Hoe beter het financieel ging, hoe slechter de verhoudingen in het gezin werden. Mijn vader was veel weg op de bus en mijn moeder stond dag in dag uit patat te bakken. We glipten een beetje uit elkaars vingers. Humor bracht in ons gezin veel troost, totdat er een moment kwam dat het echt mis ging en we teveel weglachten. In die periode was ik niet dolgraag thuis. Ik zat bij het volleybalteam, het schoolorkest, de toneelclub, de schoolkrant en het schoolcabaret, en zo kon ik mijn ei kwijt.’

‘**In de periode** dat ik op de toneelschool zat stond ik elk weekend frieten te bakken, tot mijn twintigste. Je merkte dat sommige mensen in ons dorp naar de snackbar kwamen omdat ze voelden dat dat huwelijk niet heel lang meer ging duren. Ze kwamen bijna om een soort theaterstukje te zien van mensen die spartelend probeerden het hoofd boven water te houden.’

‘**Soms nam mijn** moeder vrij en dan stond ik daar samen met mijn oudere broer. ‘s Winters was er vaak weinig te

CV

Dennis van de Ven

(Weert, 28 februari 1973) studeerde in 1996 af aan de Toneelacademie in Maastricht als regisseur. In 1999 maakte hij de cabaretoorstelling *Bakermat*, samen met zijn beste vriend Jeroen van Koningsbrugge, met wie hij in 2002 het comedyprogramma *Nieuw Dier* bedacht, dat pas in 2006 werd uitgezonden. Als acteur werkte hij mee aan onder meer *6Pack*, *De Kannibalen* en *Nox*. Vanaf 2007 schrijft en speelt hij met Van Koningsbrugge zijn eigen sketchprogramma *Draadstaal* (VPRO), dat vanaf 23 november het derde seizoen ingaat.

Ideale kijkweek

doen. Dan kwam er iemand binnen en die bestelde iets, en vanaf het moment dat alles lag te pruttelen was je aan elkaar overgeleverd. En dan sta je ineens in een ruimte van zes bij zes waarvan de helft van ons is en de andere helft van de klanten, mekaar aan te kijken. Mijn broer dacht: mam doet altijd een

sociaal gesprekje dus dat ga ik ook doen. Maar hij was verkouden. Dus hij begon: wat een weertje hè! Ja, zei die man, het is behoorlijk guur. En toen zei mijn broer: en dan die striebende wind... En die man zegt: sorry? "Die striebende wind..." – sorry ik versta u niet. (harder) "Striebende wind!*" Mijn broer ging steeds harder praten en na tien keer begreep die man het pas en toen lag ik wel zo in een deuk, waarna ik grote ruzie met mijn broer had.

Mijn vader is nu één van mijn allerbeste vrienden en soms hebben we het over toen en hij snapt dan ook dat ik er nu best wel om moet lachen.

'Mijn allereerste getimede grap maakte ik toen ik een jaar of tien was en bij de bank stond met mijn moeder. Zij legde het geld neer en ik weet nog dat ik echt dacht: wachten, ik moet nog even wachten, en toen vroeg ik: meneer, kun je op de spermabank ook rood staan eigenlijk? Hahaha. Ik weet dat ik me héél bewust was van de timing. Ik denk dat dat komt doordat mijn vader iedere zondagochtend alles van Freek de Jonge draaide. Freek is een groot voorbeeld voor mij. Zijn taal, de zorgvuldigheid... daarmee is hij toch de Shakespeare van Nederland. Hij is niet te beroerd een clowneske grap naast een bijna filosofische grap te plaatsen. En bij een kind werkt het zo dat je nog niet alles begrijpt maar je ziet wel dat je ouders erom moeten lachen en dat wil je dan zelf ook aanrichten.'

'Vaak slaap ik in terwijl ik naar cabaret luister. Wat ik wil weten is: hoe heeft hij

> DWDD sla ik nooit over. Daar krijgen zowel Draadstaal als klokkenluider Ad Bos allebei acht minuten – dat is hysterisch, briljant, prachtig en eigenaardig. Comedy Central kijk ik ook vrij veel, vooral Southpark: geniaal hoe door middel van een cartoon het menselijk gedrag wordt neergezet. Bij Pauw & Witteman vind ik hun een-twee-tjes heel bijzonder. Het is vrij ziek, maar ik kijk nog steeds één keer per week de uitzending van Studio Sportzomer van na de wedstrijd tegen Frankrijk of tegen Italië terug. Grappig dat je nu iets heel anders voelt bij die beelden.

beetje van Koot en Bie is gejat, nouja, wat zij gewoon heel goed kunnen, is de verontwaardiging van een personage zo uit te spelen dat je de neiging voelt onmiddellijk akkoord te gaan. En hier blijkt dat Fred's verontwaardiging juist het tegenovergestelde is van wat Ria wil. (doet voor)

Fred: "Wat je tegenwoordig allemaal ziet op tv, daar wordt alles met orale seks toeten en blazen helemaal uitgelegd en meisjes van 14 weten precies hoe alles in elkaar steekt."

Ria: "Dat is toch verschrikkelijk?"

Fred: "Verschrikkelijk? Nee, waarom was dat er in onze tijd niet? Ria weet nog steeds niet hoe het moet."

'Daarna geeft Fred achter elkaar voorbeelden van zijn stelling – en dat is ook een constructie, dat iemand niet in de gaten heeft hoe pijnlijk het is wat hij zegt.'

Fred: "Ria weet nog steeds niet hoe het moet. De manier waarop jij met mijn geslacht omgaat, dat is toch alsof je een prei uit de grond trekt. Om over jouw oraal nog maar te zwijgen: alsof je op een stuk zoethout zit te knagen."

'In humor de tegenstelling opzoeken, dat is een basisvoorwaarde. Lachen is deels een schrikreactie op het onverwachte. Hans Teeuwen bijvoorbeeld weet heel goed dat het publiek nu verslaafd is aan de shock. De hoofdvader van waar humor nu ligt, is verschoven. Ik wil een programma maken dat ertoe doet, maar zodra je je vinger opsteekt haken mensen al af. Daarom is het fijn om met Jeroen te

mij betoverd? Hoe zit die grap in elkaar? De belangrijkste constructie is een bericht anders uit te leggen dan het in werkelijkheid is. Zo wilde ik een grap maken over de ongegeneerdheid van bijvoorbeeld *Sputten en Slikken*. Bij Fred en Ria heb je altijd de verhouding tussen man en vrouw. En wat een

werken, want hij trekt er bijna een humoristisch hoesje overheen, en als je dat goed doet zit de lach daar waar ik ook de ontroering zou willen voelen. Dan wordt dat hetzelfde.'

'De grootste grap die we ooit gemaakt hebben was naar aanleiding van imam Fawaz die Ayaan kanker in de tong had toegewenst. Dat vind ik een schande, dus daar móet ik dan over schrijven. Je ziet een interviewer in beeld die zegt: "De imam heeft opnieuw zijn verwensingen herhaald en daarom staat naast ons... Sinterklaas! Vervolgens wordt er een gesprek gevoerd over: hoe hou je als Sint het hoofd boven water als andere geloven zo hard van leer trekken?"

Sint: "Ja, je moet mee, dus de roe en de zak voldoen niet meer."

Interviewer: "Waar komt u dan op uit?"

Sint: "Kanker. Als kinderen iets kleins hebben gedaan moet je ze niet meer dan kanker in de voetjes wensen, maar als ze echt grove fouten hebben gemaakt dan gaan we voor iets ergers."

Interviewer: "Maar is dat nog in de geest van het feest?"

Sint: "Nou het is een dreigement hè. Als ze daarna braaf zijn krijgen ze van de Sint een mooi chemokuurtje."

'Ik heb sinds mijn jeugd het gevoel dat ik in het dagelijks leven naar mijn eigen documentaire aan het kijken ben, alsof ik overall boven hang. Mensen vinden mij moeilijk te peilen, ze twifelen vaak of ik nou een rol speel of niet. Ik weet dat ik graag een reactie uitvergroot en betrap mezelf erop dat dat mijn gedrag is geworden – griezelig. Zoals ik nu mag praten over wat ik probeer te doen; ik denk dat ik dan helemaal mezelf ben. En dat ik dan ook bijna een predikant zou kunnen worden. Dat heeft veel te maken met een diepgewortelde drang dat je zo graag betekenis wilt hebben. En dat ik er dus achter ben gekomen dat je die betekenis er niet doorheen moet drukken, maar moet verpakken in humor. Ik weet nog dat ik als jongetje van twaalf van mijn ouders de Winkler Prins Kinderencyclopedie kreeg en dacht: wauw, dat je dát in je leven hebt bereikt, dat je als mens een naam bent tussen woorden en dingen die uitgevonden zijn.' ←